

Dne 1.10.1976 byly ve Sbírce zákonů ČSSR /č.120/ uveřejněny "Mezinárodní pakt o občanských a politických právech" a "Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech", které byly jménem naší republiky podepsány v roce 1968, strvrzeny v Helsinkách roku 1975 a vystoupily u nás v platnost dnem 23.3.1976. Od té doby mají i naši občané právo a náš stát povinnost se jimi řídit.

Svobody a práva lidí, jež tyto pakty zaručují, jsou důležitými civilizačními hodnotami, k nimž v dějinách směřovalo úsilí mnoha pokrokových sil a jejichž uzákonění může významně pomoci humanímu vývoji naší společnosti. Vítáme proto, že ČSSR k těmto paktům přistoupila.

Jejich zveřejnění nám ale zároveň s novou naléhavostí připomíná, kolik základních občanských práv v naší zemi platí zatím - bohužel - jen na papíře. Zcela iluzorní je například právo na svobodu projevu zaručované článkem 19 prvního paktu. Desítkám tisíc občanů je znemožněno pracovat ve svém oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od názorů oficiálních. Jsou při tom často objektem nejrozmanitější diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací, zbaveni jakékoliv možnosti bránit se, stávají se prakticky obětmi apartheidu. Statisícům dalších občanů je odírána "svoboda od strachu" /preambulr prvního paktu/, protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí pracovní i jiné možnosti.

V rozporu s článkem 13. druhého paktu, zajišťujícím všem právo na vzdělání, je nesčetným mladým lidem bráněno ve studiu jen pro jejich názory nebo dokonce pro názory jejich rodičů. Bezpočet občanů musí žít ve strachu, že kdyby se projevíli v souladu se svým přesvědčením, mohli by být buď sami nebo jejich děti zbaveni práva na vzdělání.

Uplatnění práva "vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem" či "prostřednictvím umění" /bod 2. článku 19 prvního paktu/ je stíhána nejen mimosoudně ale i soudně, často pod rouškou kriminálního obvinění /jak o tom svědčí mj. právě probíhající procesy s mladými hudebníky/.

Svoboda veřejného projevu je potlačena centrálním řízením všech sdělovacích prostředků i publikačních a kulturních zařízení. Žádný politický, filozofický či vědecký názor nebo umělecký projev, jen trochu se vymykající úzkému rámci oficiální ideologie či estetiky nemůže být zveřejněn, je znemožněna veřejná kritika krizových společenských jevů, je vyloučena možnost veřejné obrany proti "útokům na čest i pověst", jednoznačně zaručovaná článkem 17 prvního paktu, v praxi neexistuje/, lživá obvinění nelze vyvrátit a marný je každý pokus dosáhnout nápravy nebo opravy soudní cestou, v oblasti duchovní a kulturní tvorby je vyloučena otevřená diskuse. Mnoho vědeckých a kulturních pracovníků i jiných občanů je diskriminováno jenom proto, že před lety legálně zveřejňovali či otevřeně vyslovovali názory, které současná politická moc odsuzuje.

Svoboda náboženského vyznání, důrazně zajišťovaná článkem 18 prvního paktu je systematicky omezována mocenskou svévolí, oklešťováním činnosti duchovních nad nimiž trvale visí hrozba odepření či ztráty státního souhlasu s výkonem jejich funkce, existenčním i jiným postihem osob, které své náboženské vyznání slovem či skutkem projeví, potlačováním výuky náboženství apod.

Nástrojem omezování a často úplného potlačení řady občanských práv je system faktického podřízení všech institucí a organizací ve státě politickým direktivám vládnoucí strany a rozhodnutím mocensky vlivných jedinců. Ústava ČSSR a ostatní zákony a právní normy neupravují ani obsah, ani formu, ani tvorbu a aplikaci takových rozhodnutí, jsou často jen ústní, občanům neznámá a jimi nekontrolovatelná, jejich původci neodpovídají nikomu než sami sobě a své vlastní hiercharii, při tom všem rozhodujícím způsobem ovlivňují činnost zákonodárných i výkoných orgánů státní správy, justice, odborových, zájmových i všech ostatních společenských organizací, jiných politických stran, podniků, závodů, ústavů, úřadů, škol a dalších zařízení, přičemž jejich příkazy mají moc i před zákonem. Dostanou-li se občané hebo organizace při výkladu

svých práv a povinností do rozporu s direktivou, nemohou se obrátit k nestrané instituci, protože žádná neexistuje. Tím vším jsou vážně ohrožena práva, vyplývající z článku 21, 22 prvního paktu /právo sdružovat se a zákaz jakýchkoliv omezení jeho výkonu/ i článku 25 /rovnost práva podílet se na vedení veřejných věcí a 26 /vyloučení diskriminace před zákonem/. Tento stav také brání dělníkům a ostatním pracujícím zakládat bez jakýchkoliv omezení odborové i jiné organizace k ochraně svých hospodářských a sociálních zájmů a svobodně využívat práva na stávku /bod 1 článku 8 prvního paktu/.

Další občanská práva, včetně výslovného zákazu "svévolného zasahování do soukromého života, do rodiny, domova, nebo korespondence" /čl. 17 p. paktu/, jsou povážlivě narušována také tím, že ministerstvo vnitra nejtrůznějšími způsoby kontroluje život občanů, např. odposlechem telefonů, bytů, kontrolou pošty, osobním sledováním, domovními prohlídkami, budováním sítě informátorů z řad obyvatelstva /získaných často nepřipustnými hrozbami nebo naopak sliby/ apod. Často přitom zasahuje do rozhodování zaměstnavatelů, inspiruje diskriminační akce úřadů a organizací, ovlivňuje justiční orgány a řídí i propagandistické kampaně sdělovacích prostředků. Tato činnost není regulovaná zákony, je tajná a občan se proti ní nemůže nijak bránit.

V případech politicky motivovaného trestního stíhání porušují vyšetřující a justiční orgány práva obviněných a jejich obhajoby, zaručované čl. 14 p. pak. i československými zákony. Ve věznicích se s takto odsouzenými lidmi zachází způsobem, který porušuje lidskou důstojnost uvězněných, ohrožuje jejich zdraví a snaží se je morálně zlomit.

Obecně je i porušován i bod 2 čl. 12 p. paktu, zaručující občanu právo svobodně opustit svou zem, pod záminkou "ochrany národní bezpečnosti" /bod 3/, je toto vázáno na různé nepřipustné podmínky. Svěvolně se postupuje i při udělování vstupních víz cizím státním příslušníkům, z nichž mnozí nemohou navštívit ČSSR jen proto, že se např. pracovně či přátelsky stýkali s osobami u nás diskriminovanými.

Někteří občané - ať soukromě, na pracovišti nebo veřejně, což je prakticky nemožné jen v zahraničních sdělovacích prostředcích - na soustavné porušování lidských práv a demokratických svobod upozorňují a dožadují se v konkrétních případech nápravy, jejich hlasy však zůstávají většinou bez odezvy nebo se stávají předmětem vyšetřování.

Odpovědnost za dodržování občanských práv v zemi padá samozřejmě především na politickou a státní moc. Ale nejen na ni. Každý nese svůj díl odpovědnosti za obecné poměry a tedy i za dodržování uzákoněných paktů, které k tomu ostatně zavazují nejen vlády, ale i všechny občany.

Pocit této spoluzodpovědnosti, víra ve smysl občanské angažovanosti a potřeba hledat její nový a účinnější výraz přivedly nás k myšlence vytvořit Chartu 77, jejíž vznik dnes oznamujeme.

Charta 77 je volné, neformální a otevřené společenství lidí různých přesvědčení, různé víry a různých profesí, které spojuje vůle jednotlivě i společně se zasazovat o respektování občanských i lidských práv v naší zemi i ve světě, těch zpráv, která člověku přiznávají oba uzákoněné mezinárodní pakty, Závěrečný akt helsinské konference, četné další mezinárodní dokumenty proti válkám, násilím a sociálnímu i duchovnímu útisku a která souhrnně vyjadřuje Všeobecná deklarace lidských práv OSN.

CHARTA 77 vyrůstá ze zázemí solidarity a přátelství lidí, kteří sdílejí starost o osud ideálů, s nimiž spojili a spojují svůj život i práci.

CHARTA 77 není organizací, nemá stanovy, stálé orgány a organizačně podmíněné členství. Patří k ní každý, kdo souhlasí s její myšlenkou, účastní se její práce a podporuje ji.

CHARTA 77 není základnou k opoziční politické činnosti. Chce sloužit obecnému zájmu jako mnohé podobné občanské iniciativy v různých zemích na Západě i Východě. Nechce tedy vytyčovat vlastní programy politických či společenských reforem nebo změn, ale vést v oblasti svého působení konstruktivní dialog s politickou i státní mocí, zejména tím, že bude upozorňovat na různé konkrétní případy porušování lidských i občanských práv, připravovat jejich dokumentaci, navrhnout řešení, předkládat různé obecnější návrhy, směřující k prohlubování těchto zpráv a jejich záruk, působit jako prostředník v konkrétních situacích, které může bezpráví vyvolat.

Svým symbolickým jménem zdůrazňuje Charta 77, že vzniká na prahu roku, který byl vyhlášen rokem práv politických vězňů, a v němž má bělehradská konference zkoumat plnění závazků z Helsink.

Jako signatáři tohoto prohlášení pověřujeme prod.Jana Patočku, DrSc., Dr.h.c., Václava Havla a prof.Jiřího Hájka DrSc. úlohou mluvčích Charty 77. Tito mluvčí ji plnomocně zastupují jak před státními tak jinými organizacemi, tak před náší a světovou veřejností a svými podpisy zaručují autenticitu jejich dokumentů. V nás i v dalších občanech, kteří se připojí, budou mít své spolupracovníky, kteří se s nimi účastní potřebných jednání, ujmou se dílčích úkolů a budou s nimi sdílet veškerou odpovědnost.

Věříme, že CHARTA 77 přispěje k tomu, aby v Československu všichni občané pracovali a žili jako svobodní lidé.

V Praze 1.ledna 1977

Milan Balabán, duchovní

Dr.Karel Bartošek CSc, historik

Jaroslav Bašta, dělník

Jiří Bednář, elektrikář

Otka Bednářová, novinářka

Ing.Antonín Bělohoubek, technik

Dr.Jan Beránek, historik

Jitka Bidlasová, úřednice

Prof.Dr.František Bláha, lékař

Jaroslav Borský, bývalý státní zaměstnanec

Dr.Jiří Brabec CSc., literární historik

Vratislav Brabenec, hudebník

Eugen Brikcius, svobodné povolání

Dr.Toman Brod CSc., historik

Aleš Březina, zřízenec

Ing.Stanislav Budín, novinář

Doc.Dr.Josef Císařovský, výtvarný kritik

Ing.Karel Čejka, technik

Otto Cerný, dělník

Prof.Dr.Václav Černý, dr.h.c. literární historik

Miroslava Černá-Filipová, novinářka

Egon Čierný, orientalista

Dr.Jiří Čutka, vědecký pracovník

Jiří Daniček, dělník

Juraj Daubner, filolog

Ivan Dejmal, dělník

Jiří Dienstbier, novinář

Zuzana Dienstbierová, psychologka

Luboš Dobrovský, lékař

Ing.Petr Dobrovský, lékař

Bohumil Doležal, literární kritik

Dr.Jiří Doležal, literární kritik

Doc.Dr.Irena Dubská CSc, filosofka

Dr.Ivan Dubský CSc, filosof

Vladislav Dvořák, spisovatel

Michal Dymáček, matematik

Dr.Vratislav Effenberger, CSc., estetik

Anna Párová historička umění

Zdeněk Fořt, novinář

Ing.Karel Friedrich, ekonom

Jiří Frodl, novinář

Prof.Dr.Jiří Hájek, CSc., politik

Doc.Miloš Hájek CSc., historik

Jiří Hanák novinář

Olaf Hanel, výtvarník

Ing.Jiří Hanzelka, spisovatel

Václav Havel, spisovatel

Zbyněk Hejda, spisovatel

Dr.Vladislav Hejdánek, filosof

Doc.Ing.Jiří Hermach, CSc., filosof
Josef Hiršal, spisovatel
Dr.Josef Hodič, historik
Dr.Miloslava Holubová, historička umění
Robert Horák, býv.pol.prac.
Ing.Milan Hošek, býv.státní zaměstnanec
Jiřina Hrábková, novinářka
Ing.Dr.Oldřich Hromádka, býv.plukovník SNB
Marie Hromádková, býv.politická pracov.

Doc.Dr.Milan Hübl CSc., historik

Dr.Václav Hyndrák, historik
Zasl.umělkyně Vlasta Chramostová, herečka
Dr.Karel Jaroš CSc., býv.pol.prac.
Dr.Oldřich Jaroš, historik

Prof.Dr.Zdeněk Jičínský Dr.Sc., právník

Ing.Otakar Jílek, ekonom
Ing.Jaroslav Jíra, technik
Karel Jiráček, býv.stát,zaměstnanec
Doc.Dr.František Jiránek, pedagog
Věra Jirousová, historička umění
Jaroslav Jirů CSc., historik
Dr.Miroslav Jodl CSc., sociolog

Dr.Josef John politik
Ing.Jarmila Johnová, ekonomka
Ing.Jiří Judl, technik
Pavel Juráček, filmový režisér
Petr Kabeš, spisovatel

Dr.Oldřich Kaderka, právník a politik
Prof.Dr.Miroslav Kadlec, Dr.Sc. ekonom a politik

Dr.Erika Kadlecová, socioložka
Svatopluk Karásek, duchovní
Prof.Dr.Vlad.Kašík, historik
Dr.Frant.Kautman CSc, literární historik
Alexandr Kliment, spisovatel
Dr.Bohumil Klípa, CSc historik
Prof.Dr.Jaroslav Klofáč, Dr.Sc., sociolog

Doc.Dr.Vladimír Klokočka, právník

Ing.Alfréd Kocáb, duchovní
Zina Kočová, studující
Doc.Dr.Luboš Kohout CSc., politik
Pavel Kohout, spisovatel
Jiří Kolář, spisovatel a výtvarník

Dr.Božena Komárková, pedagožka
Vavřinec Korčíš ml., dělník
Vavřinec Korčíš st., sociolog
Dr.Václav V.Komeda, historik
Dr.Jiří Kořínek, ekonom
Dr.Karel Kostroun, lit.historik

Anna Koutná, dělnice
Doc.Ing.Miloslav Král CSc., vědecký prac.

Dr.Frant.Kriegel, politik a lékař

Andrej Krob, dělník
Doc.Dr.Jan Křen, historik

Marta Kubišová, zpěvačka

Karel Kyncl, novinář
Dr.Michal Lakatoš CSc., právník
Pavel Landovský., herec
Jiří Lederer, novinář
Ing.Jan Leštínský, technik

Dr.Ladislav Lis býv.pol.prac.

Oldřich Liška, býv.stát.zaměst.
Jaromír Litera, býv pol.prac.
Jan Lopatka, lit.kritik
Dr.Emil Ludvík, hud.skladatel

Klement Lukeš
Dr.Sergej Machonin, div.kritik a překladatel
Prof.Dr.DrSc Milan Machovec, filosof

Prof.Dr.DrSc Milan Machovec, filosof
Anna Marvanová, novinářka
Jelena Mašínová, scénaristka
Ivan Mdek, hudební publicista
Doc.Dr.Hana Meidrová CSc., historička
Dr.Evžen Menert, Csc., filosof
Doc.Jaroslav Mezník, historik
Doc.Dr.Jan Mlynárik, hist.
Doc.Dr.Zdeněk Mlynář, právník a politik
Kamila Moučková, býv.televizní hlasatelka
Jiří Mrázek, topič
Dr.Pavel Muračka, filolog
Jiří Müller
Jan Nedvěd, novinář
Dana Němcová, psycholožka
Jiří Němec, psycholog
Dr.Vladimír Nepraš, novinář
Jana Neumannová CSc.,historička
Václav Novák, býv.stát.zam.
Dr.Jaroslav Opat DrSc, historik
Dr.Milan Otáhal CSc., historik
Dr.Ludvík Pacovský, novinář
Jiří Pallas, technik
Martin Palouš, programátor
Doc.Dr.Radim Palouš, pedagog
Prof.Dr.Jan Patočka, DrSc, Dr.hc., filosof
Jan Patočka ml. dělník
Dr.Frant.Pavlíček, spisovatel
Jan Petránek, novinář
Tomáš Pěkný, novinář
Dr.Karel Pichlík historik
Dr.Petr Píkhart, právník
Ing,Zdeněk Pokorný, technik
Vladimír Příkazský, technik
Drahuše Proboštová, novinářka
Jana Převratská, pedagožka
Dr.Zdeněk Přikryl, politik
Miloš Reichert, duchovní
Aleš Richter, dělníkDr.Milan Richter, právník
Zuzana Richterová, v domácnosti
Vladimír Ríha, pedagog
Generálporučík Vilém Sacher
Vojtěch Sedláček, programátor
Hana Seydlová, knihovnice
Nár.umělec Jaroslav Seifert, básník
Dr.Gertruda Sekaninová-Čákrťová, právnička a diplomatka
Jan Schneider, dělník
Karel Sidon, spisovatel
Josefa Slánská
Ing.Rudolf Slánský, technik
Václav Slavík
Eliška Skřeměšková
Jan Sokol, technik
Doc.Dr.Jan Souček, sociolog
Ing.Josef Stehlík, býv.pol.prac.
Dana Stehlíková
Vladimír Stern, býv.stát.zam.
Dr.Eva Stuhlíková, psycholožka
Dr.Čestmír Suchý, novinář
Jaroslav Suk, dělník
Věra Suková, novinářka
Jan Šabata, topič
Doc.Dr.Jaroslav Šabata Csc.,psycholog, býv.pol.prac.
Václav Šabata, výtvarník
Alena Šabatová ml., úřednice
Jan Šafránek, výtvarník

Doc.Dr.František Šamalik DrSc., právník a politik

Ing.Václav Šebek, architekt

Ing.Jana Šebková

Prof.Ing.Věnek Šilhan Csc., ekonom

Dr.Libuše Šilhanová, CSc., socioložka

Ivana Šimková, psycholožka

Doc.Ing.Bohumil Šimon, CSc., ekonom a politik

Jan Šimsa, duchovní

Doc.Dr.Jan Šindelář Csc., filosof

Vladimír Škutina, novinář

Pavel Šramel, mikrobiolog

Miluše Stevichová, dělnice

Marie Štolovská

Věra Štovičková, novinářka

Dr.Miroslav Šumavský, historik

Petruška Šustrová, úřednice

Marie Švermová

Prof.Dr.Vladimír Tardý, psycholog a filosof

Zasl.umělec Dominik Tatarka, spisovatel

Dr.Jan Tesař, historik

Dr.Julius Tomin, filosof

Josef Topol, spisovatel

Jan Trefulka, spisovatel

Dr.Ing.Jakub Trojan, duchovní

Václav Trojan, programátor

Ing.Miroslav Tyl, technik

Dr.Milan Uhde, spisovatel

Petr Uhl, technik

Zdeněk Urbánek, spisovatel a překladatel

Doc.Dr.Růžena Vacková, historička umění

Ludvík Vaculík, spisovatel

Jiří Vančura, historik

František Vaněček, novinář

Dagmar Vaněčková, novinářka

Dr.Zdeněk Vašíček, historik

Dr.Jaroslav Vítáček, býv.pol.prac.

Jan Vladislav, spisovatel

Tomáš Vlasák, dělník

František Vodslon, politik

Josef Vohryzek, překladatel

Zdeněk Vokatý, dělník

Přemysl Vondra, novinář

Ing.Alois Vyroubal, technik

Dr.Václav Vrabec, novinář a historik

Jaromír Ujísle, výtvarník

Jiří Záruba, architekt

Dr.Jiřina Zelenková, biologka

Rudolf Zeman, novinář

Zdeněk Zikmundovský, býv.stát.zam.

Doc.Ing.Rudolf Zukal Csc, ekonom

Doc.Dr.Josef Zvěřina, plukovník